

**Commentariorum ac disputationum, in tertiam partem divi
Thomae tomi quinque**

Priorum vigintisex Quaestionum eius Partis expositionem complectens

Suárez, Francisco

[Köln], 1617

Sectio secunda. Vtrum Verbum assumpserit veram animam rationalem.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-93775](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-93775)

disp. est hæretica, & intelligibilis sententia, & fundamentum eius friuolum: ex quo potius concludi potest contrarium, nam fructus huius vnionis, qui est gratia, & gloria, & remissio peccatorum, fuit vniuersalis causalitate, & operatione, & ideo fuit necessaria singularis, & indiuidua natura, quæ talium operationum principium esse posset.

Quæst. 1. Sed contra secundo, quia suppositum supra naturam specificam, & communem non addit nisi principia indiuiduata, sed indiuidua natura includit hæc principia, si ergo Christus assumpsit indiuiduam naturam, assumpsit suppositum. Qui maiorem propositionem admittunt, dicunt humanitatem Christi per assumptionem factam esse hanc, seu indiuiduam. Sed hoc est impossibile, tum quia quod assumitur, supponitur assumptioni, assumitur autem hæc natura: tum etiam, quia si dimitteretur a Verbo, eadem numero maneret: tum denique quia nulla res potest formaliter constitui hæc, sed indiuidua, per aliam rem a se distinctam, vt ex Metaphysica suppono, quia non potest esse res vera, & actualis, nisi sit singularis & indiuidua. Respondetur ergo negando maiorem, nam principia indiuiduata potius pertinent ad constitutionem huius nature, suppositum vero addit specialem modum per se existendi. Hic vero sese offerebat quæstio, an propter assumptionem humanitatis possit etiam verbum dici hominem assumpsisse: sed hæc sufficienter circa litteram D. Tho. explicata est.

Matth. 1. Luc. 3. D. Thom. Dico tertio. Verbum assumpsit hanc humanitatem, non omnino denuo creatam, sed ex ipsis hominibus a stirpe Adæ descendentibus. Est de fide, vt constat Matth. 1. & Luc. 3. de illa tractat D. Tho. infra q. 13. & 32. nonnullæ vero congruentiæ illius supra disp. 3. & 4. adductæ sunt, & alias adduxit D. Tho. q. 4. a. 6. summa omnium est, quia expediri fuit, vt per eandem naturam dæmonem vinceret, quam ipse in Adam vicerat.

Quæst. 1. Resp. Dices. Hæc ratio probaretur, debuisset ipsam Adæ singularem naturam sumere. Respondetur, id non fuisse cōueniens, tum quia illa natura iam fuerat peccato maculata, tum etiam quia iam erat terminata in propria persona: ac denique quia ex Adamo generandi erant homines secundum carnem, quod non decebat Christum, maxime, cum ab eodem Adamo originalem maculam tracturi essent. *D. Thom.* Lege D. Tho. in 3. d. 2. q. 1. a. 2. q. 3.

SECTIO II.

Verum Verbum assumpsit veram animam rationalem.

Arian. Epiph. Aug. Nazian. Cyril. Alex. and. Vi. Synod. Apollin. Epiph. Athanas. Aug. Vices Ly. rios. Nazian. Cyril. Rufinus. Tiberian. Prima hæresis fuit Arianorum negantium in Christo fuisse veram animam, dicebant enim Verbum illi fuisse loco animæ. Ita refert Epiph. hæres. 69. & Aug. in 49. Nazianz. orat. 51. post medium, Cyril. Alexan. epist. 9. & 29. & in VII. Synod. act. 6. to. 5. non longe à fine, idem error tribuitur Eusebio Cæsariensi, & aliis Arianis.

Secundus error fuit Apollinaris, qui in principio dicitur sensisse cum Arianis, postea vero quibusdam scripturæ testimoniis coactus, dixit in Christo esse animam sentientem, non tamen mentem. Ita refert Epiph. hæres. 77. vbi Epistolam Athanasij ad Episcopum contra hanc hæresim citat. Aug. hæres. 55. Vincent. Lyrinen. in suo libel. contra hæres. c. 17. Nazian. orat. 46. quæ est epistol. ad Neectar. Cyril. hom. 5. Ephes. dicta, Rufinus lib. 11. hystoriae, c. 20. & Socrates in Tripartita lib. 5. c. 44. Quid autem nomine mentis Apollinaris intellexerit, an scilicet potentiam intellectiuam, vel ipsam substantiam rationalem animæ, non satis aperte explicant dicti autores: quamquam August. & fere Epiphanius, & Rufinus non obscure indicent, eum non de sola accidentali facultate, sed de substantia ipsius animæ fuisse locutum: sic enim

Fr. Suarez. Tom. 1.

A August. ait. *Negauit mentem, quæ est rationalis anima hominis.* Epiphanius vero refert, se interrogasse hæreticos, quid nomine mentis intelligerent, ipsosque respondisse, esse substantiam, seu spiritum.

Ex quo fit consequens, eos negasse partem quandam humanæ naturæ. Quo sensu hæretici dicti Dimeritæ, quorum autor fuit quidam Timotheus, postea dixerunt, ex tribus partibus humanæ nature, corpore, anima, & mente, Verbum duas priores tantum assumpsisse, vt constat ex Epiphanius supra, & hæres. 78. & ex epistolis Damasci, quas refert Nicephorus lib. 12. hist. ca. 17. & 18. & ex parte habentur to. 2. Concil. & apud Theodoret. lib. 5. hist. capite 10. & 11. quibus locis Damascus contra hunc hæreticum definit, assumpsisse Christum veram animam

B rationalem, non obscure indicans hoc negasse prædictum hæreticum, & in hoc fuisse secutum Apollinarem. Verum est tamen, Epiphanius supra primum contendere, mentem non esse spiritum ex illo loco 1. Cor. 14. *Psallam spiritu, psallam & mente:* Deinde velle, non esse substantiam, quia alias, inquit, multiplex esset homo: ac tandem asserere, mentem non esse substantiam, sed humanæ substantiæ functionem, seu actionem (ait ipse) *ex Deo nobis datam.* Sed prior locus parum cogit, nam ibi nomine spiritus non significatur anima hominis, sed vel donum spiritus, linguarum videlicet donum, de quo ibi sermo est, vel certe aer aut vox quæ in aere formatur; unde est illud quod ibi præmittitur. *Si orem lingua, spiritus meus orat,* id est, vox vel lingua mea, mens autem mea sine fructu est: & deinde subiungit, *Orabo spiritu, orabo & mente,* hoc est, non tantum verba proferendo, sed etiam animo & mente concipiendo. Unde etiam potest ibi nomine spiritus affectus orandi significari, hic autem, cum mens dicitur esse spiritus hominis, spiritus pro animæ substantia sumitur. Unde, quod in secundo dicto Epiphanius inferebat, solum probat, mentem non esse substantiam ab homine separatam, eique assistentem, quia sic homo non esset vnus, sed multiplex, hoc verò non sequitur, dicendo, mentem esse substantiam rationalem animæ cum corpore vnum hominem componentem. Quod denique tertio loco ait, mentem esse actionem, fortasse interdum hæc vox ita vsurpatur. Apollinaris tamen non in hac tantum significatione de mente est locutus: nec nomine mentis sola actio eius, sed

C etiam principium ipsius, vel proximum, vel principale & radicale, significari potest & solet, vt declaratum est, & amplius constabit ex his, quæ infra, qu. 6. art. 2. in eius commentario ostendemus. In hoc ergo sensu hæc hæresis hoc loco refutanda est, de potentia namque intellectiua inferius suo loco, quæst. 9. tractabimus.

Dico ergo Christus Dominus assumpsit veram animam rationalem, eiusdem speciei cum animabus

Conclusio de animabus fidei tenenda. aliorum hominum. Est de fide, quæ sufficienter probari posset ex principio posito sect. præced. quia sine vera anima rationali, vera humanitas esse non potest, nec verus homo, cum per illam formaliter & essentialiter constituitur. Probari etiam potest sufficienter ex principio posito supra disp. 7. sect. 2. vbi ostendimus vnionem hanc non esse factam in natura. Sed præterea probatur ex propriis. Primo, ex Scriptura, Io enim 12. dicit Christus, *nunc anima mea turbata est,* & Matth. 26. *Tristis est anima mea,* vbi non potest nomine animæ Verbum intelligi, tum propter verborum proprietatem, tum quia illi affectus non possunt ipsum Verbum afficere, sicut solent afficere animam: alias oporteret Verbum ipsum esse passibile, quod Ariani facile concederent, quia negabant esse verum Deum: contra quos sufficienter supra disputatum est, & q. 2. ostendimus, Christum non esse passum, nec mutatum in sua diuinitate. Deinde non possunt illa testimonia exponi de anima sentiente tantum. Primo, quia non est sermo de quacunque passione

Ee 2 tristi.

Quid mentis nomine intelligat significari Epiphanius.

Eius sententia proponitur.

Ioan. 12. Matth. 26.

Ioan 10.

VI. Synod.

Psal 15.

Ab 2.

Matth. 26.

Luc. 23.

Damas. Pa.

Theodor.

Tripart.

Niceph.

Conc. Ephes.

Conc. Chal.

V. Synod.

VI. Synod.

Cōc. Chart.

Conc. Tolos.

Leo Pap.

Cyril.

August.

Nazianz.

Damas.

Ambros.

Athanas.

tristitia, sed detrititia rationali, & volutaria, ut patet ex Verbo illo: *Non mea voluntas, sed tua fiat*: & ex eo quod ex voluntaria consideratione, & meditatione excitauit in se illam tristitiam, ut argumentatur VI. Synod. act. 18. in edicto Constantini, in quo antiqui Græci Patres contra hunc errorem referuntur. Denique Ioan. 10. ait, Christus, *Ego pono animam meam, ut iterum sumam eam*; nemo tollit eam à me, sed potestatem habeo ponendi animam meam, & iterum sumendi eam, ex quibus verbis satis constat, illam Christi animam habuisse libertatem arbitrij, & fuisse immortalem: vnde de illa dictum est Psal. 15. *Non derelinques animam meam in inferno*, ut ab Apostolo Petro explicatur Act. 2. & ideo Matth. 26. & Luc. 23. eadem anima spiritus dicitur. Ex quibus locis etiam constat, in Christi morte hanc animam fuisse à corpore separatam, cum tamen Verbum nunquam fuerit à corpore disunctum.

Secundo principaliter definita est hæc veritas à Damaso Pap. cum Concil. Romano, in professione fidei, quæ habetur inter decreta eius, & refert etiam Theodoret. lib. 5. hist. c. 9. 10. & 11. & lib. 9. Tripart. c. 15. & Niceph. lib. 12. histor. cap. 18. idem habetur in Concil. Ephes. in Epist. Cyril. ad Nest. quæ ibidem can. 3. approbatur: idem Concil. Calcedo. act. 1. V. Synod. sess. 8. can. 4. & 11. VI. Synod. act. 11. in Epist. Sophronij, & sess. 18. in citato edicto Constantini, & Conc. Carthag. III. c. 1. & Concil. Tolos. II. IV. & XI. in confessionibus fidei. Tradit etiam Leo Pap. epist. 11. 82. 95. Cyril. sup. & lib. de fide ad Theodof. Aug. lib. de agone Christiano cap. 10. & 21. & optimelibro contra Felicianum Arianum. cap. 13. vbi dicit, prætermisiss scripturis, se velle ratione contendere: & prima ac potissima, quæ vtitur sumitur ex fine incarnationis, tum quia sine rationali anima non potuisset Christus orare, mereri, nec satisfacere: tum etiã, quia cum incarnatus fuerit ad redimendum hominem lapsum, assumere debuit id quod potissimum in homine ceciderat, quodque maxime redemptione indigebat, hoc autem est rationalis anima. Quæ ratio frequens est apud Patres, ut patet ex citato edicto Constantini, & ex Nazianz. orat. 51. & 52. Damasc. lib. 3. cap. 6. & Ambros. lib. de incarnationis Domini sacram. c. 7.

Vltimo asserri possunt rationes Philosophicæ. Prima, quia non potest Deus fieri forma corporis, ut supra etiam disp. 7. declaratum est. Secunda, quia eo posse aliquo modo informare, tamen natura cõposita ex tali forma, non esset humanitas, & ita nec Christus esset verus homo, quia non potest Deus supplere effectum causæ formalis. Tertia specialis contra Apollin. quia in homine non est anima sensitiua distincta à rationali: vnde si Christus assumpsisset animam sensitiuam sine rationali, necessario assumpsisset naturam alicuius bruti, aut embrionis. Neque contra hanc veritatem aliquid ex Scriptura, vel Patribus obici potest. Vnde fundamentum hæreticorum solum erat, ut Athanas. refert lib. de incarnatione. Verbi prope finem, & Ambros. supra, quia si Christus habuisset animam rationalem, peccati capax excitisset, sed dicendum, illam animam, quæ sibi relicta fuisset capax peccati, per vnionem impeccabilem euasisse, ut q. 15. explicabitur.

Est autem hoc loco aduertendum, conclusionem esse intelligendam de vnione immediata: hic enim est clarus sensus Conciliorum & Patrum, & est euident per sese, nam aliquid debuit necessario immediate assumi, ergo maxime anima. Dices. Tota humanitas. Sed contra, quia non potest tota humanitas immediate assumi, nisi essentielles partes, quibus cõstat, immediate assumatur: quia entitas totius humanitatis non est alia ab entitate partium simul sumptarum & vnitarum. Cõfirmatur, quia in triduo mansit anima vnita immediate, & tamẽ non est facta noua vnio, sed ex vi præcedentis, de qua re plura infra q. 6.

Verum Christus assumpsit verum humanum corpus.

Primus error negauit Christum verum corpus assumpsisse, sed solum phantasticum & apparens. Ita errauit Marcion, cõtra quem multa scripsit Tertullian. libris contra illum, & li. de carne Christi: referunt etiam Iulianus Martyr. Apolog. 2. pro Christianis, non longe à fine, Epiphani. hæref. 42. & Augustin. hæref. 22. Irenæ. lib. 1. cap. 29. qui ait propterea hunc hæreticum prima capita Lucæ, quæ sunt de humana Christi generatione expunxisse. Eundem errorem secutus & Lucanus quidam, & Cerdon, ut refert Tertullian. libr. de Præscript. hæret. circa finem, & Epiphani. hæref. 41. Augustin. in 21. item Manichei, ut constat ex Epiphani. hæref. 66. & Augustin. in 46. item Proclianitæ apud Augustin. hæref. 60. seu Proclianitæ, ut est apud Phylastrium lib. de hæresibus: ac denique Priscilianistæ, ut refert Leo Pap. epist. 93. capit. 4. & 17.

Secundus error fuit, habuisse Christum verum corpus, sed non eiusdem rationis cum nostro, in quo fuit varietas, quidam enim dixerunt fuisse formatum ex elementis, ut Apelles apud Augustin. hæref. 23. Alij habuisse corpus cõleste, ut Valentinus, teste Augustin. hæref. 11. & Tertullian. li. de Præscript. hæretic. & Gnostici apud Irenæ. lib. 1. cap. 5. Alij denique dixerunt habuisse corpus diuinum, consubstantialitè diuinitati, vel certe ex ipsa formatum, ut Apollinar. referente Iuliano Martyre, Apolog. 2. ad fi. de quo satis multa dicta sunt supra disp. 7. sect. 2.

Dico primo, Verbum diuinum assumpsit verum corpus. Est de fide, quæ sufficienter probatur ex veritate Incarnationis, supra late probata, & simul cū sequenti euidenter ostenditur: infra etiam quæst. 14. ex professo probandum est, Christum assumpsisse verum corpus possibile, & non tantum apparenter. Nunc sufficit illa ratio, quia si Christus non habuisset verum corpus, nulla est veritas in mysterijs vitæ eius: quia nec vere mortuus est, nec vere resurrexit, vana erit ergo fides nostra, ut alias Paul. argumetur 1. ad Corinth. 16. & in hunc finem persequitur Aug. lib. 83. q. 14.

Dico secundo assumpsisse Verbum corpus humanum eiusdem materiæ, & rationis cum nostro. Est de fide, & probari potest illis principiis generalibus, quod Christus est verus homo, conceptus ex muliere, de quo dicitur suo loco. Nunc probatur ex proprijs, primo ex Scriptura, Ioan. 1. *Verbum caro factum est*, scilicet per assumptionem & vnionem, iuxta illud ad Heb. 1. *Semen Abrahæ apprehendit, & c. 2. Quia pueri communicauerunt carni, & sanguini, & Filius Dei participauit eisdem*, ad Roman. 1. *Qui factus est ei ex semine David secundum carnem*. 1. Petri. 4. *Christo igitur passo in carne, & vos eadem cogitatione armamini*. Secundo definiunt hoc omnia Concilia citata sectio, præcedenti, & specialiter traduntur circa hoc multa in Concil. Hispanen. II. cap. 13. & in Bracharen. I. cap. 4. & in decretis Euychiani, Liberij, & Damasci Pontificum, & à Leone Pap. in citatis epistolis, & alijs Patribus citatis, præsertim Tertullian. lib. de carne Christi, & Ambros. lib. de incarnationis Domini sacramento capit. 7. & Augustin. epist. 146. vbi ponderat verba, quæ Christus post resurrectionem dixit Lucæ 24. *Videte, quia Spiritus carnem, & ossa non habet, sicut me videtis habere*. Sunt etiam aperta illa Luc. 24.

Scripturæ testimonia. *Verbum caro factum est*, Ioan. 1. *Factus est ex semine David secundum carnem*. Roman. 1. *Quia pueri communicauerunt carni & sanguini, & Filius Dei participauit eisdem*. Hebræorum secundo, & similia, quæ frequentia sunt. Vltimo sunt rationes. Prima, quia etiam corpus humanum de essentia hominis est. Secunda, quia tale corpus fuit necessarium ad finem redemptionis, quia in nostro corpore pati